

SHARE NADZIRE POŠTOVANJE INTERNET SLOBODA I DIGITALNIH PRAVA TOKOM IZBORNE KAMPANJE 2016.

Kampanja za vanredne izbore za republički parlament zvanično je počela u petak, 4. marta kada je predsednik Srbije, Tomislav Nikolić, potpisao ukaz o raspuštanju Skupštine i odluku o raspisivanju vanrednih parlamentarnih izbora za 24. april 2016. Zajedno sa republičkim izborima održavaju se i pokrajinski, kao i izbori u većini lokalnih samouprava.

Izborni proces, uključujući i izveštavanje odabranih medija u predizbornoj kampanji, pratiće posmatračka misija Kancelarije OEBS-a za demokratske institucije i ljudska prava, koja procenjuje zakonodavni okvir i njegovu implementaciju, rad izborne administracije i relevantnih državnih organa, učešće nacionalnih manjina i rešavanje izbornih sporova.

Neki oblik praćenja kampanje u javnom prostoru preduzimaju i drugi, domaći akteri, u skladu sa svojim programskim ciljevima, kao što su nevladine organizacije zainteresovane za punu primenu zakona i unapređenje demokratskih procesa, ili po zakonskom ovlašćenju poput REM-a.

Srpska Internet sfera, međutim, nema ovu vrstu pažnje. Tako još uvek nema zvaničnog uputstva o primeni i kontroli izborne tišine na Internetu, dok se onlajn incidenti i dalje tretiraju kao problem marginalne, neoficijelne zone.

SHARE Fondacija će ove godine pokušati da promeni ovaj odnos. Pitanja prava i sloboda nisu manje važna na Internetu, niti je institucijama i učesnicima u političkom životu dozvoljeno da u digitalnom okruženju primenjuju pravila različita od pravila kojih su dužni da se pridržavaju u 'analognom' svetu.

Prvih 20 dana kampanje

[YouTube kanal koji vizuelno oponaša pokret Dveri](#), sa kog je emitovana satirična osmomartovska poruka, prvi je zabeleženi incident u onlajn zajednici Srbije na početku predizborne kampanje. Pitanja nadzora ili vešte upotrebe fotošopa otvorena su kada je jedan tabloid objavio sliku navodne prepiske poslanika Demokratske stranke Dragana Šutanovca iz privatnih poruka na tvideru, sa uvredama na račun lidera svoje partije, što je Šutanovac zatim demantovao. Pojedini

tviteraši su primetili da im je blokiran pristup zvaničnom nalogu predsednika Republike, podsećajući na nejasan odnos institucija prema sopstvenom prisustvu na društvenim mrežama – koje bi trebalo tretirati kao sastavni deo institucionalnog prisustva u javnosti, bez proizvoljnog uskraćivanja pristupa.

Društvene mreže i građanske medije posebno je potresla agresivna hajka koja se u tradicionalnim izdanjima vodi protiv onlajn platforme za istraživačko novinarstvo KRIK.

Zasad najveću povredu izbornog procesa predstavlja prijavljivanje izbornih lista pod nazivom "Patkica – ne Beogradu na vodi" za lokalne izbore na opštinama Vračar i Stari grad. Predstavnici građanske inicijative "Ne da(vi)mo Beograd", čiji su protesti protiv projekta u beogradskoj Savamali uobičajeno ilustrovani istovetnom žutom patkom, ogradili su se od ovih lista i predstavili dokaze da se na listama zapravo nalaze aktivisti ili simpatizeri SNS. Dokazi su prikupljeni sa fejsbuk profila članova spornih lista, koji su u međuvremenu ugašeni ili zatvoreni za javnost.

Preovlađuje utisak da su se netizeni već navikli na stranačke botove; rasprave o cenzusu i preletačima vode se zasad u okvirima podnošljivog, dok se na neke konkretne programske aktivnosti i predizborna obećanja još uvek čeka.

Na osnovu probne analize aktivnosti stranaka na mrežama, vidljivo je da Dveri vode ubedljivo najživlju onlajn kampanju, dok su pokret „Dosta je bilo“ i SNS takođe vrlo prisutni. Ostale stranke, izuzev radikala i demokrata, jedva su primetne.

Dakle, do izbora 24. aprila pratićemo ponašanje učesnika u predizbornoj kampanji, onlajn i građanske medije i širu Internet zajednicu u Srbiji, koje pozivamo da prijave kršenja etike i zakona na mreži. Na osnovu iskustva iz višegodišnjeg praćenja incidenata u digitalnom okruženju, za političke partije smo pripremili pravni vodič o dobrim i lošim praksama političkog života na Internetu. Tehnički tim SHARE Fondacije na raspolaganju je za forenzičku analizu eventualnih napada i sličnih kompjuterskih sporova, dok je pravni tim spreman za pružanje saveta i zastupanje.

Onlajn zajednici će posebno biti zanimljiv statistički i analitički segment praćenja predizborne kampanje kroz aktivnosti na društvenim mrežama i onlajn medijima. Dinamičkom analizom istraživaćemo vrste i sadržaje tvitova, postova i objavljenih vesti onlajn medija, korelacije aktera u komunikaciji, kao i polarizovanje onlajn zajednice u kontekstu različitih tema tokom predizbornog perioda.

Polaznu platformu čini [Deklaracija o poštovanju Internet sloboda u političkoj komunikaciji](#), koju je SHARE Fondacija sa partnerima predstavila tokom izborne kampanje 2014. godine, a koju su podržali brojni onlajn mediji, medijska udruženja i više od 200 uglednih nacionalnih organizacija i stručnjaka. Deklaracija je i dalje otvorena za potpisivanje.

[Monitoring baza SHARE Fondacije](#)